

Vláda navrhuje drasticky omezit humanitární pomoc, včetně podpory Ukrajiny. Odborníci žádají přehodnocení

6.2.2026 - | Člověk v tísni - Clovekvtsni.cz

Vláda navrhla seškrtnat půl miliardy na humanitární pomoc Ukrajině - ohrožena je i podpora stovek tisíc lidí v dalších regionech světa. Odborníci z Fóra pro Rozvojovou spolupráci vyzývají k přehodnocení škrtnů a varují před bezpečnostními riziky, poškozením pověsti Česka i ztrátou významných ekonomických příležitostí. Podle nich by vláda měla navrhnout rozpočet přinejmenším shodný jako v roce 2025 a podporu Ukrajiny vrátit mezi své priority.

Z detailů návrhu státního rozpočtu, který má začít projednávat parlament, vyplývají výrazné škrtky v zahraniční humanitární a rozvojové pomoci České republiky oproti rozpočtu na rok 2025.

Navrhované škrtky představují zásadní omezení pomoci lidem žijícím ve válečných oblastech a v zemích postižených přírodními katastrofami. Tyto škrtky se v souhrnu dotknou statisíců lidí.

V navrženém rozpočtu dochází:

- k poklesu humanitární pomoci o cca 70 % (ze 165 mil. Kč na 50 mil. Kč)
- k poklesu prostředků na zahraniční rozvojovou spolupráci o cca 40 % (z 562 mil. Kč na 334 mil. Kč)
- ke snížení programu transformační spolupráce o 70% ze 100 mil. Kč na 30 mil. Kč
- ke zrušení 500 mil. Kč v rámci Programu humanitární, stabilizační a rekonstrukční pomoci Ukrajině (využívaných MZV, MV a MPO)

Omezení pomoci Ukrajině zvyšuje riziko pro celý region východní Evropy včetně Česka

Zcela zrušeno je pokračování Programu humanitární, stabilizační, rekonstrukční a hospodářské pomoci Ukrajině ve výši 500 milionů korun, včetně zdravotnického programu MEDEVAC, který realizuje Ministerstvo vnitra. Z návrhu minulé vlády je v rozpočtu zachován pouze garanční nástroj pro podnikatelské aktivity na Ukrajině zaručený Národní rozvojovou bankou a kofinancovaný evropskými prostředky.

Podle výzkumu agentury STEM si přitom nadpoloviční většina lidí přeje, aby se zdravotnická a humanitární pomoc Ukrajině naopak navýšovala.

Díky dosavadní české pomoci zaměřené na distribuce, rekonstrukce, dodávky technologií, energie, vody a podporu veřejných služeb mají stovky tisíc lidí na Ukrajině přístup ke zdravotní péči, fungují školy a místní samosprávy zůstávají funkční. Omezení pomoci znamená vyšší riziko rozpadu základních služeb, další destabilizaci regionu a zvýšený migrační tlak.

„Pomoc Ukrajině je klíčovou investicí do bezpečnosti Česka i celé Evropy. Obrana Ukrajiny proti ruské agresi přímo ovlivňuje stabilitu, prosperitu a budoucí vývoj střední a východní Evropy včetně Česka. Pokračování české humanitární, stabilizační a rekonstrukční pomoci má konkrétní dopady přímo na místě: pomáhá lidem přežít válku, obnovovat zničenou infrastrukturu a připravovat podmínky pro poválečnou obnovu. Zároveň přináší i hmatatelné ekonomické příležitosti pro české firmy, které vytvářejí pracovní místa a odvádějí daně v Česku. Podpora Ukrajiny je racionálním a strategickým krokem v zájmu bezpečné a prosperující budoucnosti České republiky,“ upozorňuje na

možné bezpečnostní důsledky škrtů Vít Dostál, ředitel Asociace pro mezinárodní otázky.

Co česká pomoc zajišťuje v praxi

- Projekty Charity Česká republika by při omezení financování zkomplikovaly přístup ke zdravotní a psychologické péči, onkologické léčbě, obživě či pitné vodě více než 70 000 lidem na Ukrajině, v Palestině, Sýrii, Gruzii, Etiopii a Zambii.
- Organizace CARE Česká republika ve válkou zmítaném Súdánu v roce 2025 zajistila díky českým financím pitnou vodu, hygienu a základní ochranu pro 9 760 vnitřně vysídlených osob; do lokality dodala více než 4,1 milionu litrů bezpečné pitné vody. Celkem CARE za české prostředky v minulém roce pomohla více než 120 000 lidem.
- Člověk v tísní díky podpoře české vlády zajišťoval např. přístup k pitné vodě na Ukrajině a v Sýrii, podporu vzdělávání dětí ve válkách či zavádění systémů včasného varování před katastrofami v Bosně a Hercegovině. České peníze tak pomohly výrazně zlepšit život a bezpečí téměř 80 000 lidem.

Omezení takových a podobných programů znamená přímý dopad na zdraví, bezpečí a základní životní podmínky stovek tisíc lidí.

Pomoc v zahraničí má přímý dopad na bezpečnost České republiky

Navržené škrtů nemají pouze etický a humanitární rozměr. Mají přímé důsledky pro bezpečnost, ekonomické zájmy i postavení Česka ve světě.

Miroslava Čančíková Illetšková z organizace ADRA uvádí: *„Naše programy pomáhají snižovat napětí ve společnosti a předcházet násilným konfliktům, mají tedy jasný bezpečnostní rozměr. Společnosti, které jsou stabilnější, méně polarizované a schopné řešit konflikty nenásilně, produkují méně nucené migrace a jsou odolnější vůči radikalizaci. Humanitární a rozvojová pomoc tak zároveň pomáhá předcházet krizím, které by jinak měly dopad na Evropu.“*

Humanitární pomoc v konfliktních a krizových regionech snižuje migrační tlak. Pomoc lidem „na místě“ je výrazně levnější než řešení důsledků nucené migrace v Evropě. Oslabení pomoci tak může znamenat vyšší budoucí zátěž pro naše sociální systémy a bezpečnostní struktury.

Pomoc v zahraničí posiluje vliv Česka ve světě a přináší ekonomické příležitosti

České organizace mají v řadě zemí dlouhodobě budovaná partnerství, místní týmy a závazky vůči komunitám. Náhlé škrtů ohrožují efektivitu již investovaných prostředků, kontinuitu programů i důvěru místních partnerů. Omezení zahraniční pomoci oslabuje postavení České republiky jako spolehlivého a předvídatelného partnera, komplikuje budování vztahů a spolupráce s klíčovými zeměmi a regiony a snižuje vliv ČR v mezinárodních strukturách.

Jan Mrkvička, ředitel Humanitární a rozvojové sekce organizace Člověk v tísní dodává: *„Humanitární pomoc přitom poskytují prakticky všechny vyspělejší země světa, včetně vlády USA. Mezi evropskými státy je Česko dlouhodobě na chvostu pomáhajících a další škrtů by znamenaly, že se svým příspěvkem ke světové stabilitě a zmírňování utrpení budeme v rámci Evropy nejspíš úplně poslední. To by rozhodně neodpovídalo vizi sebevědomého Česka.“*

Pomoc v zahraničí zefektivňuje spolupráci mezi partnery

České prostředky často fungují jako doplněk k financování z EU a dalších dárců. Umožňují zapojení českých subjektů do širších programů a násobí celkový dopad pomoci.

Ředitelka české kanceláře Lékařů bez hranic Sylva Horáková to ilustruje příkladem: „V minulém roce poskytla česká vláda několik milionů korun obětem války v Súdánu, mimo jiné prostřednictvím částečného financování aktivit OSN zaměřených na očkování. Lékaři bez hranic, kteří z českého státního rozpočtu žádné přímé finanční prostředky nečerpají, mohli následně díky darovaným vakcínám, jež OSN předalo našim zdravotním týmům, realizovat rozsáhlou imunizační kampaň proti spalničkám v Západním Dárfúru. Ochranu před potenciálně smrtelnou nemocí získaly tisíce zranitelných dětí,“ říká.

Omezení národních zdrojů může znamenat i ztrátu možnosti čerpat navazující evropské prostředky a oslabit zapojení českých organizací, expertů i firem.

Humanitární pomoc má v České republice dlouhodobě silnou podporu veřejnosti. Podle dat STEM souhlasí s poskytováním humanitární pomoci velká většina Čechů a výrazná většina podporuje i obnovu infrastruktury v Ukrajině (např. 74 % a 65 % respondentů ve STEM průzkumu). Podpora humanitární pomoci je obecně vysoká i napříč Evropou, kde v EU až 87 % obyvatel vyjadřuje souhlas s poskytováním humanitární pomoci lidem postiženým konflikty.

Navrhované škrtky tak nejsou jen otázkou zahraniční politiky, ale jdou proti dlouhodobě deklarovaným hodnotám solidarity a odpovědnosti, které česká a evropská veřejnost podporuje.

<https://www.clovekvtisni.cz/vlada-navrhuje-drasticky-omezit-humanitarni-pomoc-vcetne-podpory-ukrajiny-odbornici-zadaji-prehodnoceni-13255gp>